

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban étvéve
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva
Egész évre 24 kor
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 236. szám.

Nagyvárad.

Kedd 1913. október 14.

Miért akarunk

a bulgárok katolikusokká lenni?*

A Croix levelezője meginterjúvált egy volt bulgár minisztert, vajjon komolyan veendő-e az a mozgalom, mely az újabb időben a Rómával való egyesülés érdekében Bulgáriában megindult s melyről a lapok minduntalan megemlékeznek?

A miniszter felelete igen érdekes betekintést nyújt a bulgár néplélekre.

Ez egy komoly mozgalom — mondá a miniszter — mely véleményem szerint előbb vagy utóbb célt fog érni. Ma leginkább a nemzeti fenmaradás ösztöne az, ami bulgárainkat arra készíti, hogy kezeket nyugat felé nyujtsák. De vannak mélyebben járó okok is, melyek eme eshetőséget majdnem szükség-szerűvé teszik.

Ezek elsősorban a mi vérmérsékletünk. Bennünk nincs semmi a fanatizmusból, semmi a bizantinizmusból. Theologiai viták soha bulgárnak fejfájást nem okoztak, akár püspök, akár miniszter volt legyen. Mi nagyon tiszteljük a vallást, még azok is közülünk, akik semmilyen sem gyakorolnak. Indifferentizmustól esetleg lehetne nálunk tartani, de sekrestyei viszálykodástól soha.

De hát önök orthodoxok?

Bizonyos tekintetben. Mi keresztény bulgárok vagyunk, kik a görög orthodoxiától elszakadtunk. A mi kitűnő barátaink, az oroszok, nem engedik meg, hogy papjaink az övékével együtt celebráljanak. Rámától mi nem félünk. Történelmünk folyamán háromszor kíséreltük meg, hogy vele egyesüljünk. Ez nekünk nagyon egyszerűnek

* Az Egyházi Közlöny legutóbbi számából.

látszik. Hajdan Bizanc, ujabban Oroszország akadályozott meg benne s mi, mint afféle jámbor birkák, hagyunk magunkkal elbánni. Ez szomorú. Ha Bulgária katolikus lett volna, nem lett volna öt százezer keresztül a török uralom alatt és ma is hihetőleg jobb sors jutott volna neki osztályrészü, mindenkítől való elhagyatottságában. Alapjában mi sem nagyon orthodoxok, sem nagyon szlávok nem vagyunk, mi az egész világ szakadárjai vagyunk. És ez hiba.

És önök jóvá akarnák tenni azt, amit hibának nevez?

Mindenesetre óhajtandó volna. És eliheti nekem, ahhoz nem állunk közel, hogy visszatérjünk a görög orthodoxiához. És különben is mily cimen keresnénk mi valamit keleten? Ellenkezőleg reánk nagy haszonnal járna a katolikusokkal való egyesülés. Ők a legalkalmasabbak a mi segítségünkre, a hitéletnek köztünk való fellendítésére, amely oly fontos dolog egy nép erkölcsösségére és haladására, amelynek pedig hijával vagyunk. Vannak szertartásaink, de nincsen belső életünk, nincsen leszűrt meggyőződésünk, mint azt nyugaton találjuk az intelligencia egy részénél. Ez az egyesülés a katolikusokkal, a nyugathoz kötve bennünket, erősíteni függetlenségünket; sokkal könnyebben lépünk a nagy európai népcsaládba, amelyhez vezető ajtót sem Konstantinápolyban, sem Athénben, sőt még, minden orosz szimpátiám dacára, meg kell mondanom, Szentpéterváron sem lehet megtalálni. Inkább lennénk egy részévé az igazi európai kereszténységnek. Ime szláv testvéreink, akik

katolikusok lettek, a lengyelek, a csehek, a szlovének, a dalmátok mennyire tulszárnyalják az összes orthodoxoknak maradt szláv nemzeteket.

Bizonyára sok akadályba ütköznek ezek követése.

Én nem látom sok akadályát. Elvégre is mi választ el bennünket a keleti ritusu bulgár katolikusoktól? A dogma tulnyomórésztben nem. A liturgia teljesen ugyanaz; a fegyelem majdnem ugyanaz. Az egyedüli, az egyetlen dolog, ami megváltoztatandó volna, hogy legfőbb tekintélyül, mely eddig nálunk az exarkha és a szent szinódus között oszlott meg, anélkül, hogy ezzel valaki törődött volna a püspöki kar tagjain kívül, most Rómát ismerjük el. Azt hiszem, egyiknek sem esnék nehezére elfogadni azt, hogy egy társaságnak, egy testületnek főre van szüksége, egyetlen főre, akinek kezében van a főkormányzat, emellett azonban megadja a szükséges mozgást a közvetítő hatalmaknak. A pápa szó bennünket nem ijeszt meg.

De a gyakorlatban ki tenné meg a kezdő lépést az ilyen mozgalomhoz?

Lássa, ez a nehéz kérdés. Ez nem a kormány dolga. Az egyházi körökben kellene ezeket a kérdéseket tárgyalni. A világi hatalom már gyakran visszaélést követett el eme dolgokban. Mi nem szeretnénk e végletbe vagy e neveltségességbe esni. Emellett lelkiismereti ügyeknek privát kezdeményezésre kellene elintéződniök. Legalább is mindenkinek kellene, hogy jogában álljon abba belemenni s e mozgalom sikere folytán a bulgár jövőt biztosabbnak látnia.

És felhasználná ezt, hogy valamely katolikus állam protektorátusát kérjék?

Patkányok, házi és mezei egerek

kiirtására legjobb és legbiztosabb szerek a

MURIS készítmények,

mely más háziállatokra teljesen ártalmatlanok.

Kapható a főraktárban:

FARKAS ISTVÁN

Apolló drogériájában

Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/b. Telefon 13-02.

Bulgáriában erre nem nagy szükség van. Franciaország itt ugyanis rendszeresen s tapintatosan gyakorol némi maradványt a protektorátusból, mely 1910-ben szabályozott. De Macedóniában szükségünk volna a bulgár lelkiismeretek protektoraira. Némelyek Ausztriára gondolnak, mely befolyásosabb Romániában. Franciaország volt protektora a latin és unitus katolikusoknak a török birodalomban, az ő hivatása tehát elsősorban, hogy a görög és szerb uralom alá jutott katolikusok sorsát biztosítsa.

A Balkánról.

Harcolnak az albánok.

Cetinje, okt. 13.

Hivatalos helyre érkezett jelentések szerint tegnap az albánok túlnyomó erővel váratlanul megtámadták az egész montenegrói hárévonulat Gusinjétől Djakováig. Heves harcok fejlődtek ki, a melyek még nem értek véget. A montenegróiak Gusinjéből tetemes erősítéseket kapnak. A támadókat Issa Boljetinac, Beiram Zur és Riza bég csapatainak tartják, a melyeket a szerbek Prizrend és Ochrida mellett szétverték. Az új harcok hírei a lakosság körében izgalmat keltenek.

Valona, okt. 13.

Ide érkezett megbízható hírek szerint Ipek és Djakova közt harcok voltak montenegróiak, szerbek és albánok között. Utóbbiak legyőzték az ellenséget és megszállták Botuschát, egy fontos csomópontot Ipek és Djakova között.

Monasztir, október 13.

A szerb katonai és közigazgatási hatóság kihirdette a hadiállapotot. Sok bolgárt és albánt elfogtak, egy osztrák alattvalót kiutasítottak, mert bolgár életbiztosító társaságnak ügynökkösködött.

Wied herceg elfogadja az albán trónt.

London, október 13.

A Daily Telegraph bukaresti tudósítója jelenti, hogy Wied herceg Sinajában hosszas tanácskozott Károly román királlyal és kijelentette, hogy elvállalja az albán trón jelöltségét.

Hazai diszpolgársága.

Veszprém, okt. 13.

Veszprém város lelkes ünnepség keretében adta át a diszpolgársági oklevelet báró Hazai Samu honvédelmi miniszternek. Komjáthy polgármester tartott magasröplő beszédet, amelyre a miniszter válaszolt. Az ünnepélyt 150 terítéses bankett fejezte be.

Báró Wildburg Aladár regénye.

A báró naplója. — Miért vitték a szanatóriumba? — Világtalálmány, mely a Steinhofba vezet.

Pár hónappal ezelőtt az egész ország sajtója foglalkozott azzal a kinos ügygyel, mely tulajdonképen lent Boszniában kezdődött és egy osztrák szanatóriumban nyert ideiglenes befejezést. Az ügy báró Wildburg Aladáré, aki azóta ki is szabadult a szanatóriumból és most ellene fordult mindazoknak, akik öt kilenc hónapos rabságba juttatták.

Az esetről tudósításunk a következőket jelenti:

A báró találmánya.

Báró Wildburg Aladár, akinek nagy birtokai vannak Biharmegyébe is, feleségül vette Bánffy Erzsébet bárónőt, akivel egy ideig Magyarországon a kolozs megyei Füre községben lakott. Itt egy gyermekük is született. Házasságuk igen boldog volt. Magyarországból Boszniába költöztek le, ahol Banjaluka község határában pompás kastélyt vásárolt. A banjalukai élet nagy részét a báró vadászatra és valami világra szóló találmányára fordította.

Boszniai társadalmi életük igen kellemes volt egy ideig. Megismerkedtek a báróék Jakubovszky Ferencel, a Bluka-kor főnökével. A főnök özvegy ember volt és idejének nagy részét Wildburgéknál töltötte. Ez a gyakori látogatás egyáltalán nem volt feltűnő a báró előtt, csak később, mikor már a hullámok teljesen összezsáptak feje fölött, akkor látott a látogatásokban célzatosságot.

A báró, mint már említettük, egy nagyszabású találmányon dolgozott. Ettől a találmánytól oly sokat remélt, hogy mindenki előtt hangoztatta, miszerint dús gazdag ember lesz belőle. A bárónak eme kijelentését nem mindenki vette komolyan. És éppen ez volt az oka annak, hogy be tudták vinni a steinhofi szanatóriumba, ahol 9 hónapig tartották.

A főispán medvékre küldi a bárót.

Wildburg Aladár, most, hogy ismét szabad ura magának, elmondja, hogy miként és miért juttatták őt a szanatóriumba. E szerint Boszniában megismerkedett Jakubovszkyval, aki különben nem nagyon dúskálódik a vagyonban. A kerületi főnököt igazi magyaros vendégszeretettel fogadta, a melylyel azonban rutul visszaélt.

Állítása szerint feldulta családi életét, s megfosztotta tőle a feleségét. Jakubovszky ugyanis barátságot kötött a bárónéval, akivel hogy minél több ideig együtt lehessen, akárhányszor jött jelenteni a bárónak, hogy emberei hol itt, hol ott igen sok medvét, farkast láttak. A báró, aki szenvedélyes vadász volt, nyomban elindult vadászni a vadakra. Ezek a vadászatok rendszerint ere-

ménytelenül végződtek, mert a vadnak nyoma sem volt.

Jakubovszky szanatóriumba kíséri Wildbugot.

A sok eredménytelen vadászat után a báró nem volt hajlandó többet kimenni vadat üldözni. Ugyancsak a báró állítása szerint Jakubovszky erre vakmerő tervet készített, melylyel örökre eltávolíthatja magától. A terv keresztülvitelére nemsokára megérkezett az alkalom. A báró elhatározta, hogy felrándul Bécsbe és ott szaktudósokkal vizsgáltatja meg találmányát. A bécsi utra utitársul ajánlkozott Jakubovszky Ferenc is.

Erről az utjáról és a továbbiakról Wildburg igen szenzációs részleteket tartalmazó naplószerű beszámolót készített.

A beszámoló szerint a banjalukai állomáson találkoztak Szirmay hadnagygyal, akitől megtudták, hogy Likudi százados Steinhofban betegen fekszik. Wildburg erre kijelentette, hogy meg fogja látogatni régi ismerősét. Erről az ígéretéről talán el is feledkezett volna a báró, azonban Jakubovszky feljegyezte noteszába és így Bécsben emlékeztette is reá. Utközben Jakubovszky a magával hozott borból megkínálta Wildbugot, aki ivott belőle. Nemsokára mély álomba merült, melyből csak Bécs közelében ébredt fel. Bécsben Jakubovszky azt mondta a bárónak, hogy ő telefonált a szabadalmi hivatalba, de ott most nagyon elvannak foglaltva és csak másnap érnek rá tárgyalni.

Wildburg megnyugodott. Ugyanekkor figyelmeztette Jakubovszky a bárót, hogy Steinhofban délután 2 órakor lehet látogatást tenni.

Délután tényleg ki is mentek a szanatóriumba, ahol egy orvos fogadta a bárót. Itt már előre el volt készítve minden. A báróékhoz csatlakozott egy ápoló.

Majd azt mondták Wildburgnak, hogy Likudi kapitány az Ety-pavillonban van, ahol már várja a bárót. Utközben egy véletlenségből még egy ápoló csatlakozott a báróékhoz. Mikor a pavillon egyik belső szobájába léptek, a báró mögött bezáródott az ajtó.

Most ébredt csak borzalmas helyzetének tudatára, de nem tehetett semmit.

Másnap vizsgálat alá vették a bárót. Számítási, mértani és természetrajzi kérdéseket adtak fel neki, melyekre kitűnően megfelelt. Ennek dacára nem bocsátották szabadon, hanem a főorvos kijelentette, hogy 9 hónapot kell töltenie a szanatóriumban, mert deliriumban szenved.

A báró kiszabadul.

Kinos 9 hónap telt el ezután. A báró állandóan sakkozott és irt. Hazulról, Banja

HERBST Arany-, ezüst-ékszer és óra : áruháza :

NAGYVÁRAD, Fő-utca, Rákóczi-ut 1. sz.
Guttman-ház (Barna Jenő női divatüzlete mellett.)

Mai naptól kezdve vásárolhatni :

Aranyláncok, nyakláncok 10, 12, 14 kor.
Gyűrűk 4, 5, 8, 10 kor.
Fülbevalók 2, 3, 4, 6, 8 kor.
Karikagyűrű 5, 6, 8 kor.
Acélórák 4, 5, 6 kor.
Ezüst óra 7, 8, 10 kor.
Arany női óra 20, 25, 30 kor.
Férfi aranyóra 35, 40, 50 kor.

Ingaóra 10, 12, 15 kor.
Ébresztőórák 2,50, 3, 4 kor.
Valódi ezüst kés és villa 6 pár 13-14 kor.
Órajavítás 1 koronától kezdve.
Ékszerjavítások és átalakítások olcsón eszközöltenek.
Szemüvegek beteg szemekhez orvosi recept nélkül kaphatók.

lukáról mindössze egy levelező lapot kapott Wildburg. Ebből azonban csak annyit tudott meg a báró, hogy a felesége tudja, hogy hol van.

Most már mindenáron kiakart szabadulni és fel akarta jelenteni Jakubovszkyt. A szabadulás meg is történt, de előzőleg már megjelent nála Jakubovszky, aki kifejtette előtte, hogy a szanatóriumba saját érdekében kísérte be.

A feleségével azonban egyetlen-egyszer engedték meg, hogy találkozhasson. A szanatóriumból június havában szabadult ki. Előzőleg azonban egy nyilatkozatot irattak vele alá, amelyben kijelentette becsületszárára, hogy önszántából egy magyarországi szanatóriumba vonul.

Mi történt ezalatt Banjalukán?

Nem minden érdekesség nélküliek azok az események, amelyek a báró távolléte alatt történtek Boszniában. Ezekről három tanu is igyekszik felvilágosítást adni.

Az egyik tanu Ferenc József nevelő, aki a báró Géza nevű 8 éves fiacskája mellett volt. A nevelő állítása szerint ő valósággal megdöbbent, mikor egy szép tavaszi napon a báróné kijelentette előtte, hogy a báró megőrült. Nagyon feltűnt neki az is, hogy dacára a szomorú eseménynek, ebéd alkalmával nevetve csevegett a báróné Jakubovszkyval. Mikor 1912 április 12-én Bécsbe kísérte a kerületi főnök a bárót, másnap 13-án levelezőlap érkezett Banjalukára Bécsből. A levelezőlapon a következő sorok voltak:

Bis jetzt alles gut.

Jaku.

Nemsokára megérkezett a kerületi főnök is. Ettől kezdve megváltozott minden a banjalukai kastélyban. A kastély hálószobájától a dolgozószobáig mindent felforgattak, kiürítettek. A sok ruhát, a drága fegyvereket mind elajándékozták.

— Hová lett az a sok holmi? kérdezte a nevelő az inast.

— Hát a főispán ur elvitte a fiainak. — Felelte János.

Egyáltalán úgy megváltozott minden Banjalukán, hogy rá sem lehetett ismerni.

A kis fiu, aki eddig apjától való félelmében szorgalmasan tanult, most egyszerre goromba lett és nem tanult. Ugy, hogy ez arra készítette a nevelőt, hogy elhagyja állását.

A báróné válópert indit.

Báró Wildburg igen súlyos vádjaival szemben mindenesetre meg kell hallgatni a bárónét is, aki az ügy másik szereplője. A báró nem akarta, hogy a botrány nyilvánosságra kerüljön, ezért csendesesen akart elválni feleségétől. Pénzt akart felajánlani a bárónénak. Ez azonban nem történhetett meg, mert a báróné megindította férje ellen a válópert.

A válóperben a báróné azt hangoztatja, hogy férjének magaviselete oly rendellenessé fajult, hogy hatósági beavatkozás vált szükségessé.

A hatóság ugyanis már korábban figyelmeztette Wildburgnét, hogy ha nem gondoskodik férje ártalmatlanná tételéről, a ha-

tóság lesz kénytelen hivatalos uton intézkedni.

Elmondja a báróné, hogy férje lebu-jokba jár, ott leittasodik, honnan kikerülve, az utcán támoiyogva barangol a csöcselék által és gyermekeseregtől kísérve s ilyen alkalmakkor megtörtént, hogy a csöcseléket szemérmert sértő mutatóvanyokkal szóra-koztatta.

A másik ok, melyet a báróné felhoz, hogy a szomszédokat lövöldözéseivel életveszedelemben tartja. Ezek miatt nem ő, hanem a hatóság lépett fel férjével szemben. A hatóság vizsgálta meg előbb egy bécsi, később a budapesti Ringer-féle szanatóriumban.

A Ringer szanatóriumban a törvényszéki orvosok megállapították, hogy a báró krónikus alkoholizmusban szenved. Az orvosi vizsgálat alatt a báró olyan dolgokat állított feleségéről, a melyek már maguk elegendők a válóperhez.

Elmondja végül a báróné, hogy a báró magaviselete miatt az utóbbi időben állandóan rettegett a saját és gyermeke testi épsége miatt.

A gyermeket állandóan korecsmába hurcolta a báró. Az elmondottak alapján kérte a báróné az életközösség megszüntetésének kimondását és részére havi 400 korona, gyermeke részére pedig havi 200 korona tartásdíj megállapítását.

A báró tanui.

A báróné válóperében felhozott dolgokat a báró elsősorban Hari János inassal cáfolja. Az inas egyáltalán nem tud a báróné által felhozott dolgokról. Annyit tud csupán, hogy a báró lövöldözött a kastély udvarán, de ekkor is kányákra. Ugyanekkor lövöldözött Jakubovszky Ferencnek legkisebbik fia is.

Ellenben ez az inas azt is vallotta, hogy a kerületi főnöknek kulcsa volt a kapuhoz, sőt később az előszobába vezető ajtóhoz is. Ezeket azonban a főnök azzal indokolta, hogy neki mint a Wildburg Aladár gondnokának joga volt kulcsokat tartani a kastélyhoz.

A másik tanu Katona Péterné, aki mint szobalány szolgált Wildburgéknál. Ő sem tud semmit a báróné vádjairól. A szobalány újabb dolgokat is adott elő. Többek között elmondta, hogy a báró távozása után a báróné utasítására a báró egyik vadászöltönyét átadta Jakubovszkynek, aki azt felpróbálta, azonban szűk volt neki, mire azt mondta, hogy jó lesz a fiának. A ruhát tényleg el is vitte. A szobalány egy pár cipőt is adott át a főnöknek. A cipőt lo-vaglaskor rendszeren használta Jakubovszky.

Mi történnék a gyermekkel?

Báró Wildburg Aladár, úgy látszik, most már bele törődött a sorsába és csak a gyermeke után aggódik. A báró mindenáron azt akarja, hogy anyjától el vegyék a gyermeket, mert ott igen veszedelmes környezetben van. A kis fiúcskát már többször megakarta látogatni a báró, azonban ezt nem engedték meg neki. Emiatt panaszszal is fordult a boszniai hatóságokhoz. A gyermek erkölcsi nevelése végett tett most lépéseket a báró.

Nem akarja megfosztani az anyját teljesen fia látásától, hanem azt kívánja, hogy a rangjához méltó és minden tekintetben megfelelő intézetben helyezték el. A báró eme újabb akciója ismét fel fogja zavarni az egész szenzációs ügyet és a már-már feladásba ment botrány minden részletével együtt újból fogja foglalkoztatni a hatóságokat és a társadalmat.

Városatyák választása.

Az önjelöltek mozgolódnak.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának választott tagjai hat évről hat évre választatnak, de akként, hogy minden 3 évben lejár a választott bizottsági tagok felének, összesen 31-nek a mandátuma.

Az 1913. év végén 30 városatyának a megbízatása jár le, azonban az év végén 32 bizottsági tagot kell választani, mivel az elhalt Papp Miklós és az eltávozott dr. Pácz Sándor bizottsági tagok helyét is be kell tölteni. — Városrészek szerint: Olasziban 14, Ujvároson 11 és Váralja-Velencén 7 bizottsági tagot választanak.

Előreláthatólag élénk választási küzdelem lesz az év végén, hiszen az utóbbi időkben egy-egy ilyen városatyaválasztás olyan nagy port ver fel s olyan mozgalmat kelt, mint egy-egy képviselőválasztás. Nagyon sok az önjelölt, aki szeretne bejutni a törvényhatóságba s ezek okozzák a nagy túlekedést.

A polgárság körében ez időszerint még nincsen semmi mozgalom, hiszen még hónapok mulva lesz a választás, az önjelöltek azonban már mozgolódnak; igyekeznek hangulatot kelteni maguk és jelöltetésük iránt s keresnek sajtóorganumot, hogy jelöltetésüket mint közóhajt tüntessék fel. Oh, mert mit is csinálna nélkülök ez a szegény város.

Es te jámbor választójogosult addig és annyszor hallod és olvasod az ilyen önjelöltek kiváló érdemeit, rátermettségét a városatyaságra, hogy utóbb magad is elhiszed a dicséreteket s bedülsz. A multban már láttunk ilyen sikerült trükköket, de bizony kevés hasznát látta a város.

*

A nagyváradi függetlenségi párt hivatalos lapja már megfujta a harci sipot; bevezetésül csak gyenge ti'inkó hangon, de bizonyos célzat, amit mifelénk lólábnak neveznek, már is kilátszik a negyvennyolcas takaró alól. Ismerve a körülményeket, azt is tudjuk, hogy ez a köpenyeg használat nem a párt hivatalos, tehát irányadó vezetőségének tudtával és bejegyzésével történhetett.

A szóban levő lapocska ugyanis már úgy osztogatja a városatyá mandátumokat, mintha ennek a kérdésnek az eldöntése rá lenne bízva. Holott biztos tudomásunk van arról, hogy a függetlenségi párt irányadó

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készíttetnek

Fehér János

kőtszergyárában Rákóczi-ut, (Bémer-tér.)

ahol orias választékban kaphatók: Irigatorok, fecskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumoz, gumi-lepedők, vatta és mindenféle **szülészeti** és **betegápolási cikkek.**

Mentőszekrények nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban és kitünő kivitelben készíttetnek. Telefon 419

körei még nem foglalkoztak érdemlegesen a városatyák választásával.

Már csak ez okból sem vehetjük komolyan a laposka mandátum-osztogató hiresztelését, amelyből ott lóg ki a lóláb, mikor jelöléseit a függetlenségi párt óhajának és érdekében állónak tünteti fel, holott csak faji célokat akar szolgálni, mikor alig egy-kettő kivételével az általa jelölt nagyérdemű férfiak mind szabadkőművesek és zsidók. Erdemes emberek pedig csak vannak ezeken kívül is. Sőt!

A margitszigeti játékbank.

Ujabb politikai szenzáció.

Tegnap egyik fővárosi estilap újabb politikai szenzációt hoz nyilvánosságra.

Arról van szó, hogy Lukács László még miniszterelnöksége idejében másfél millió koronát szerzett a rendelkezési alapnak és hogy ezt az összeget a Margitszigeten felállítandó játékbank alapszabályainak engedélyezése reményében adta egy részvénytársaság, a mely ezt az összeget most visszaköveteli, mert gróf Tisza István nem hajlandó elődjének obligóját beváltani.

A Forgalmi Részvénytársaság tudvalevőleg játékbankot létesített Abbáziában, Portorosban, Jalovában és egyebütt és mint-hogy a játékbankok fényesen jövedelmeztek, szaporítani akarta ilyenfajta alapításait és a Margitszigetre vetette ki hálóját.

Az akkori miniszterelnök Lukács Lászlóval létesített megállapodás értelmében a sziget területén alakult kaszinó felterjeszti alapszabályait és az alapszabályokban pontrólpontra körvonalozza, hogy milyen játék fog a kaszinó termeiben folyni. Abban állapodtak meg a közvetítők a miniszterelnökkel, hogy az alapszabályok 1914. május 1-én lépnek érvénybe.

A miniszterelnök állítólag kötelezte magát, hogy minden körülmények között kikézbesszi az alapszabályokat, ha pedig idő előtt elhagyná állását, gondoskodik róla, hogy utódja teljesítse ez a vállalt kötelezettséget.

Ennek ellenében fizettek a rendelkezési alapba másfélmillió koronát.

De jött a Désy-pör, jött Lukács bukása, jött a nagy szenzáció és Lukács bukása után a Tisza kormány határozottan kijelentette, hogy nem biztosíthatja a játékbank engedélyezését.

Megindultak a tárgyalások a kompromisszumról és Tisza hajlandónak mutatkozott a Lukács és Jeszenszky által elköltött rendelkezési alapba befizetett másfél millió korona visszafizetésére. A vállalat azonban már hat-hét millió koronát fektetett az üzletbe. Adott a Lukács kormánynak másfél milliót, százezreket fizetett provizióért kijáróknak, közvetítőknek, milliókat ölt bele épít-

kezésekbe, agitációra, üzleti költségekre és most azt követelte, hogy ne csak a másfél milliót adják vissza, hanem az egész kárt térítsék meg.

Tisza azonban ebbe nem volt hajlandó belemenni mire a tárgyalások megszakadtak és a vállalat a maga kebelében belül most azon tanácskozik, hogy milyen módon szerezzék vissza a veszendőbe ment üzletbe fektetett millióit.

Ezzel az ellenzéki híradással szemben a Magyar Távirati Iroda jelenti: Két ellenzéki lap politikai szenzációra számító hangon és formában hozza nyilvánosságra a margitszigeti játékbank ügyét. Erre vonatkozóan a Magyar Távirati Iroda illetékes helyről nyert fölhatalmazás alapján kijelenti, hogy Tisza István gróf miniszterelnök pár héttel Lukács László lemondása előtt véletlenül értesülvén arról, hogy a margitszigeti kaszinóban hazárdjáték van tervbevéve, azonnal a legnyomatékosabban fölkererte a volt miniszterelnököt, hogy ezt ne engedélyezze; Lukács nem is adott engedélyt; midőn pedig a váratlanul közbejött miniszterválság folytán Lukács László utódjává kinevezetett, nyomban kijelentette, hogy a kormány a játékot engedélyezni nem fogja. Az az állítás, mintha Tisza István gróf az egész ügy részleteit kormányrajutása előtt ismerte, vagy azokra vonatkozóan bármikor bármi kötelezettséget vállalt volt, az első szótól az utolsóig valótlanosság.

Tisza a királynál. Tisza István gr. miniszterelnök, Budapesten Teleszky János dr. pénzügyminiszterrel ismételtén értekezett, s éjjel tizenegy órakor Brukkon át Bécsbe utazott.

A kormányelnök mostani bécsi utazása a főként azoknak a tárgyalásoknak szólt, a melyek a két kormány és a hadvezetőség között vannak folyamatban.

Tisza István gróf a délelőtti órákban tanácskozott Burián István báróval, a király személye körüli miniszterrel és tanácskoznia fog még Krobotin lovag hadügyminiszterrel, valamint Stürkgh gróf osztrák miniszterelnökkel, ezenkívül meglátogatja Berehtold gróf közös külügyminisztert is.

Tisza István gróf miniszterelnök déli 12 óra után Schönbrunnba hajtatott, ahol félegy órakor a király magánkihallgatáson fogadta. A miniszterelnök folyó ügyekről tett jelentést.

A létszámemelés.

Bécs, okt. 13.

Az osztrák és magyar kormányelnökök, továbbá a közös miniszterek már megegyeztek a létszámemelés nagyságában. Harminchat-ezer emberrel fogják növelni a létszámot, amelyből a honvédségre hétezer jut.

Tücsök van a fejében, és azért gyujtogatott.

Incidens az esküdt-széki tárgyaláson.

Furesa félkegyelmű ember állott tegnap az esküdtbiróság előtt. Mócz Jánosnak hívják és az a vád ellene, hogy Váradcehi községben felgyujtotta a szomszédja szénáját egy szép nyári délutánon és a négy boglyaszéna szép piros, hatalmas lángokban hamvadt el. Nem volt rá oka, hogy felgyujtsa, valami különös passzióból követte el a gyujtogatást, és a tegnapi tárgyaláson kiderült, hogy Mócz János, nem épelméjű. Eleinte még azt lehetett volna gondolni, hogy talán szimulál, de a tárgyalás folyamán ez se vált valószínűvé.

A törvényszéki orvosok korlátozt beszámításnak mondják Mócz Jánost, de lehet, hogy ő bizony egyáltalán nem beszámítható.

A tárgyalás Korn Lajos táblabíró elnökléte alatt folyt. A vádlott kihallgatását egy kis incidens is megzavarta. Az egyik esküdt, Bagi László hirtelen rosszul lett, elájult, vértódlulást kapott. Eleinte azt hitték, hogy valami komolyabb baj történt.

Az elnök hirtelen felfüggesztette a tárgyalást, orvost telefonáltak, de közben az esküdt a friss levegőn jobban lett. Az elnök hazabocsátotta és helyette új esküdtet rendelt be. Tíz perc múlva már rendesen folyt tovább a tárgyalás.

— Miért követte el a gyujtogatást?

— Nem tudom kérem. Nem vagyok én az eszemnél. Tücsök van a fejemben, az nem hagy nyugodni.

— De mégis, miért éppen a szomszéd szénáját gyujtotta fel, ha nem volt vele semmi baja?

— Nem tehetek róla. Nekem muszáj volt felgyujtani, mert egy madzaggal húztak oda. A balkezemre volt kötve a láthatatlan madzag és valami erő kormányzott erőszakkal oda. Nem akartam menni, de egy vaskocsi kényzserített rá.

Ilyenforma dolgokat adott elő a vádlott. Allandóan a vaskocsit, a madzagot, meg a tücsköt emlegette, amelyek ott van a kezében és nem hagyja őt nyugton.

— Ha felakasztanak is, akkor is csak az igazat mondom, hogy tücsök van a fejemben és ez az oka mindennek. Én nem tehetek róla. Eleget sajnálom, hogy felgyujtottam a szénát, de hát én nem akartam.

Kihallgatták Csordás Tivadart, akinek a szénáját felgyujtotta s aki azt adta elő, hogy ők nem haragudtak egymásra. Járt hozzá dolgozni is Mócz és szorgalmas megbízható ember volt. Ha azonban ivott, 1—2 pohár pálinkától már részeg lett és bolondokat beszélt.

Termorán Viktor, a község gör. kath. lelkésze is így vallott. Neki már a tűz előtt is panaszkodott Mócz, hogy tücsök van a fejében. Szorgalmas, dolgozó ember, de nem épelméjű.

Az esküdtbiróság ezekután elnapolta a tárgyalást és az igazságügyi orvosi tanács véleményét kéri ki a vádlott elmebeli állapotára vonatkozólag.

Kováts Kálmán

mű-asztalos

Nagyvárad, Vámbáz-utca 33. (Gázgyárral szemben.)

Készít: egyszerű és mű-buto-rokat, teljes lakásberendezést, valamint mindennemű asztalos munkákat. Állandó raktár bel- és külföldi száraz anyagokból. Telefon 99. sz.

Biró Lajos előadása.

Vasárnap délelőtt nagyszámú, elegáns közönség töltötte meg a városháza nagytermet, ahol *Biró Lajos* fővárosi író tartott előadást a magyar irodalom mai helyzetéről. Könnyed, csevegő modorban, olyanformán, mintha a kávéházi törzsasztalnál beszélgetne, élvezetes és lebilincselő módon sok súlyos és szomorú igazságot mondott a modern magyar irodalomról, a magyar írók mai helyzetéről és hogy az a, nagyrészt a legujabb divat színeiben pompázó közönség, amely, — valljuk meg — az u. n. irodalom-pártolását is csak csupán divatból üzi, nem tudta egész valójában érezni sok helyt súlyos igazságok erejét, azt annak a könnyed, felszínes, ide-oda ugráló, hogy úgy mondjam riportszerű előadói modornak tulajdonítható, amellyel *Biró Lajos* ezt a nagyon komoly témát kezelte.

Éppen ezekről a dolgokról egészen más zsánerű, sokkal komolyabb, sokkal mélyebb, értékesebb gondolatokat hallottunk a múlt szezón végén, az Élet irodalmi estélyén, dr. *Halasi Andor* és dr. *Pethő Sándor*, az Élet szerkesztője előadásában.

Folyóiratukban az Élet gárdája állandóan harcol azok ellen a hibák, bajok ellen, komoly, erőteljes, harcoss energiával, mert bizony ezeket a kérdéseket nem lehet olyan könnyed, pózoló, kedveskedő gesztussal, mint ahogy *Biró Lajos* tette.

Előadását azzal kezdte, hogy az utolsó évtizedekben óriási fellendülést mutat a magyar irodalom. Sok a tehetség, a zseni, a fiatal óriás, mert úgy van az, hogy Budapesten minden sarkon van kávéház és minden kávéházban igen sok tehetség. És ezeknek a már ismert íróknak a munkájára jellemző például *Bródy* (természetes a zseniálisan óriási tehetségű *Bródy*) egy anekdotája: Este azzal a szándékkal ül le az íróasztalához, hogy kis cikket fog írni. Gondolkozik, mit írjon? Eszébe jut, hogy mégis csak érdemesebb lesz, ha novellát fog írni, majd nem ugyanezzel a fáradtsággal megteheti. — Dehogy is, nem fog novellát írni, szín darabot fog csinálni, ez mégis a legjobban jövedelmező. Mielőtt azonban neki fogna a munkának — leteszi a tollat és elmegy — az Otthonba bakkozni. Itt a legkönnyebben lehet pénzt szerezni.

Ami literatúránk Zsurnaliszta irodalom. Irunk csak azért, hogy jól éljünk. Az író 25—30 éves korában dolgozik és van egy pár igazán szép, értékes alkotása, akkor tovább nem lényeg a minőség, fő a kvantitás és ahelyett például, hogy egy évben megírja 5—6 szép novellát, ír vagy negyven tucatdolgot megrendelésre, mert élni csak kell, és 5—6 valóban irodalmi értékű alkotásért nem kap annyi pénzt, mint a negyven novelláért. 40—50 éves korában pedig, amikor a tehetség kifejlődésének a

legmagasabb pontot kellene elérni, amikor igazán valami nagyott kellene, hogy alkosson, kifárad, elfelejtik, jönnek az új fiatalok.

Nincs kritikánk. Ami van, az nem kritika, egyszerű reklám, vagy olyan pajtáskodó vállveregetés.

Nincs semmi, ami a magyar írók ösztönöznék, hogy komoly, igazi nagy munkát alkossanak. Ez az oka, hogy hiányzik a magyar regény a mi irodalmunkból.

Nincs pedig azért, mert először is nincs kritika, ami ösztönöznék, nincs közönség, irodalom-pártoló közönség, amelynek vágyódó, akaró lelki szükséglete volna az igazi értékes irodalom és nincs könyvfogyasztás. A zseni ugyanis non nascitur, sed fit.

És itt nem értünk és sokan nem értenek egyet *Biró*-val, amint ezt egy kis előadás keretében *Edelmann Menyhért* ott mindjárt ki is fejtette, *Biró Lajos* felszólalást, amolyan vita-félét is kért és kapott az előadására. Ahhoz, hogy egy zseni valami nagyszerű művel lépje meg az országot, nem keltenek, nem feltétlenül szükségesek ezek a kedvező körülmények, nem kell, hogy egy hatalmas, éhes, és no igen fizető tömeg kérje ezt a gyönyörű szellemi táplálékot, például rá *Madách*, vagy *Katona Bánk-bánja*, vagy *Csehov*, vagy *Tolsztoj* és még sokan a régi nagy zsenik közül, akik sokszor éheztek, nem volt palotájuk, nem tapsoltak nekik ezrek és ezrek és mégis halhatatlan re. nek-művekkel lepték meg a világot.

— Ezt nevezem én kerek és igazán jó előadásnak, — mondotta *Edelmanné* szavaira, — nem pedig az enyémet és ebben egy kicsit igaza is volt, különben ha jól és alaposan megfontolta volna a dolgot, nem engedett volna meg magának olyan tulmérés, valahogy az egészből kirívó kijelentést, hogy azonnal jóra válik az irodalom helyzete, csak legyen meg az általános, titkos... Nem mondjuk, hogy nem lehet megérteni, megmagyarázni ezt a gondolatmenetet, ott azonban, ahol egy érdekes pózoló-bókkal ketté akarta vágni az irodalom gordiusi csomóját, az első és leglényegesebb impresszióink csak az lehetett: Na persze, a Társadalomtudományi Társaság előadásán vagyunk és *Ágoston Péter* ül az előadó mellett az elnöki székből.

Tapsokban, ünneplésben bőven volt része *Biró*-nak.

FLEGMAN

női-divat terme

kiváló szabásu

angol kosztümöt és francia ruhát mérsékelt árakban készít.

A női kalapok szélhámosa.

Miből éldegélt *Strebák Zoltán*?

*

Körülbelül egy hét óta sűrűn érkeznek panaszok a rendőrségre, hogy valami szélhámos sorra csapja be a panaszosokat. Szóltak pedig a panaszok és feljelentések egy szőke fiatal emberről, aki ismert nevű uri asszonyok megbizottjának adja ki magát és nevükben pompásabbnál pompásabb női kalapokat rendel, másutt pedig női toiletté cikkeket, felsőruhákat, kicsi cipellőket válogat össze és visz el.

Szombaton hajnalban egy razzian bekerült a hálóba *Strebák Zoltán* nevű kétes egyén, akit valamelyik tingel-tangel helyről hoztak be a rendőrök csavargás miatt. *Bodó László* elé állították, akinek már akkor feltűnt, hogy *Strebák* az ő foglalkozás nélküli-ségéhez mérten nagyon is drága nyakkendőket hord.

— Honnan vette maga ezeket a finom nyakkendőket.

— A gazdámtól kaptam kérem.

A kihágási ügyosztály *Strebák*-ot csavargás miatt elítélte három napra. Levitték a toloncházba s ma telt volna le a büntetése.

A panaszügyosztályra azonban özőnével jöttek még mindig a feljelentések ismeretlen tettes ellen.

Amíg női kalapüzlete is a rendőrséghez fordult, hogy *Telegdi Józsefné* nevében öt kalapot, három paradicsommadár tollat rendelt egy szőke ember. Érdeklődött a legujabb szezonujdonságok iránt. *Jelinek Ferenc* virágtelepéről őszi rózsákat, friss krizantémumokat (darabja két korona) rendelt, s el is hordta. Két divatkereskedő pedig összesen ötven gallér, husz nyakkendő, hat aranyingomb kicsalása miatt tett feljelentést.

A razzia alkalmával elsiklott a tömegben *Strebák*, de *Bodó* felügyelőnek alapos gyanuja ébredt az iránt, hogy ő lesz a titkozatos szélhámos.

Még mielőtt elengedték a toloncházból, felhozatta a rendőrségre és vallatóra fogta. *Strebák* méltatlankodva tiltakozott a vád ellen, sőt az erélyesebb fellépésre sértegetni kezdte a rendőrtisztet.

Erre aztán *Bodó* felhívatta a panaszosokat, akik azonnal felismerték *Strebák*-ot s meg akarták lincselni. Végre is megtört és beismerte a csalásokat. Hogy azonban hova tette a drága kalapokat, arra nem akart nyilatkozni semmi áron.

— Ez az én privát ügyem, hangoztatta és diszkrétan hallgat az eltüntetett tárgyakról.

Nyári amerikai cipők a legszebbek

REINNÁL Rákóczi-ut.

Telefon 10-74.

JELENTKEZZENEK a váradai Holzerek.

Egy bécsi szép leány
siralmas levele.

Hosszu német levél érkezett a rendőrségre tegnap Bécsből. Holzer Terézia nevű tizenhétéves német leány keresi a szüleit. Az osztrák világváros zürzavarjából hallatja hangját szegény kis Fräulein és hiszi, hogy segélykiáltásának lesz eredménye.

A nagy nyomorúság készteti arra, hogy a rendőrséghez forduljon. Nem tudja, hogy mikor kerültek föl Bécsbe. Annyit tud, hogy Nagyváradon született, még élnek benne gyermekkori emlékei a Szt László-térről (ugye négyszögű), emlékszik egy hosszú és szűk utcára (Rákóczi-ut.) Azt is tudja, hogy anyját is Holzer Teréznek hívják. Sokszor kérdezte az anyjától, hogy mi volt az apja neve, soha sem kapott választ. Az anyja egy ócska, bársony fedelű imakönyvben őrzött egy kis zsebkendőt, amelynek egyik sarkában kilencégy korona volt.

Mindig durván rákiáltott, amikor apja után tudakozódott. Így történt, hogy soha nem tudott meg apjáról semmit.

A nyár végén összeszólalkozott anyjával az apa neve fölött. Másnap reggel az anya, megszökött leánya mellől. Összecsomagolt és egy fillért sem hagyva hátra, egyedül hagyta a fiatal leányt.

Azóta elhagyatva él Bécsben, teng-leng harisnyát stoppol uri házakban, egészen elfelejtett magyarul. Kitétték hónapos szobájából is az utcára. Pár hétig bírja még a küzdelmet, beteg is lett s a végső kétségbeesés széléről kiált segítség után ide Nagyváradra.

Mivel apját nem ismeri, anyját pedig csak ez a magyar város érdekelte, valószínűnek tartja, hogy anyja ide menekült előle. Kéri a rendőrséget, hogy kutassa fel, ha tudja és közölje vele leánya nagy nyomorúságát.

A nagyváradai rendőrségen Kemény L. Ignác alkaptánynak osztották ki az ügyet. Tapintatosan kutatni fognak a nagyváradai Holzerek után s keresni fogják az anyát is. Ha nyilvános felhívás után sem fog jelentkezni egy rokon sem, akkor átírnak a bécsi rendőrséghez, hogy gondoskodjanak a leányról...

A váradai felhívásnak aligha lesz eredménye. Ezt csak az a bécsi leány hiszi, aki a levél végén felsóhajt, hogy még fiatal és sajnálja az életet, mert szép. Fél a nagyváros sodrától, amely kitökheti az utcára.

Szülők figyelmébe!

Legjobb gyermek cipők
teljes fiú kelengyék legolcsóbban

REICHARD áruháza

cégnél kaphatók.

..FIREK

Tájékoztató.

Okt. 19. Kath. Legényegylet házi estélye este 8 órakor.

* **Fetser Antal erdélyi utja.** Erdély főpásztora őszi bérmautján kissé meghütötte magát s ezért a szomszéd egyházmegyében helyettes püspökét, Fetser Antalt kérte fel a bethleni templomnak felszentelésére, mely vasárnapra volt kitűzve. E gyönyörű templomot — melynek képét az Élet vasárnapi száma közölte — Flott Alfréd ny. min. tanácsos építtette kétszáz ezer korona költséggel; a főoltárképet, mely Magyarország Nagyszonyját ábrázolja, a magyar festészet nagymestere Benczur festette. A templomépítő kegyur fejedelmi bőkezűséggel gondoskodott a templom berendezéséről is. Legszebb családi ékszereit is feláldozta a templomi szerek, kelyhek és szentségtartók díszítésére. A templomszentelés fényes ünnepeket közt ment végbe vasárnap s Fetser püspök még vasárnap visszatért Nagyváradra!

* **A polgármester szabadsága.** Rimler Károly polgármester tegnap megkezdte szabadságát. A polgármester szabadságát Kapuváron, rokonai körében tölti.

* **Birói kinevezések.** A hivatalos lap vasárnapi száma egész sereg birói kinevezést közöl, amelyek közül a mi közönségünket érdeklő összes kinevezéseket telefonjelentésünk nyomán már vasárnapi számunkban közöltük. Ehhez a hírünkhöz még azt tesszük hozzá, hogy Fényes Ákos volt belényesi járásbíró, akit a király táblabíróvá nevezett ki, táblabírói címmel és ranggal a berettyóújfalui járásbíróshoz helyezték. Egyes lapok ehhez az áthelyezéshez politikai kommentárt fűznek. A berettyóújfalusi járásbíróshoz vezetője tudvalevőleg eddig Hubert Ottó járásbíró volt, de most, mikor táblabíró kerül a járásbíróshoz, természetesen ő lesz annak vezetője. Az áthelyezés ennél fogva mindenféle óriási feltűnést keltett s politikai kommentárokat szolgáltatót alkalmat.

* **Névváltoztatás.** Krausz Hermann belényesi lakos, vezetéknevét „Kálmán“-ra változtatta.

* **Első bucsu Ujirázon.** Gyönyörűen sikerült bucsu volt Ujiráz községben vasárnap. Ez volt az első bucsuja a községnek, amely már is messze vidékről vonzotta oda a népeket. A bucsu napja onnan ered, hogy a templom a Magyarok Nagyszonyának van szentelve, 12-én pedig ez volt. Az új plébános ünnepélyes installálása folyó hó 19-én lesz s Imrik S. Zoltán esperes-plébános fogja végezni.

* **Egy elhagyatott utca világitása.** Csillagvároson nagyon gyenge lábon állanak a közbiztonsági állapotok. Nem régen egy embert kiraboltak ezeken a zugutcákon, a múlt hét végén pedig lövöldözésekkel zavarták meg a lakosság nyugalmát. A Gilányi-utcát és Francia-sort összekötő utcán nincs világitás, dacára, hogy a villamos lámpaoszlopok már fel vannak állítva az utcában. Kőszeghy József v. főmérnök előterjesztést tett a városi tanácshoz, hogy a villanyvilágitást az utcán rendezzék be mielőbb, mert a község közbiztonsága kívánja, hogy világitást kapjanak az utca lakosai.

* **Királydaróczi ünnepe.** A Szatmármegyében fekvő, de a nagyváradai l. sz. egyházmegyéhez tartozó királydaróczi hitközségnek nagy ünnepe volt vasárnap. Ekkor áldotta ugyanis meg a néhai Albecz István és neje Morend Mária hagyatékából épült csinos temetőkápolnát dr. Vucskics Gyula kanonok. A kápolnát Grib Jakab tásnádi vállalkozó építtette. A kápolna létesítése érdekében sokat buzgókodott Krisztik János királydaróczi plébános.

* **Itt járt az alkirály.** Nagyvárad vasárnapi emberforgatagában megjelent két piros török fez s a kíváncsiak érdeklődéssel nézték a Royal tükörelakában tárgyaló exotikus urakat. Régi ismerősünk, a szonáli alkirály, Inger Szolimán jött be kimpányi birtokáról. Persze mindig érdekes és aktuális az ő személyisége, különösen most, mióta a balkáni háború szimpatikussá tette a piros török fezt. Node Inger Szolimán nem mindig gondoskodik érdekességről, ő egy csöndes bihari földbirtokos most, akit békén hagynak hazája forrongó viszonyai. Megkérdeztük az emirt, hogy igazak-e azok a hírek, hogy ő most nagyszabású beruházásokat készül tenni. Az emir őkegyelmessége mosolygott.

— Igen, hallottam már, hogy azt hiszik, hogy török marhákat akarok venni. Hát ez mese. Az öreg török ur, aki társaságomban van, Mohamed Fez Bekri bey, aki vendégem volt s most utazik vissza Törökországba. Ő az én törökországi gazdasági ügyeimnek vezetője. A másik civil ur pedig Barabás Béla magyar ember, aki a konstantinápolyi osztrák-magyar nagykövetség sajtóirodájának főnöke. Nálam töltötte szabadságát s most utazik vissza Konstantinápolyba.

* **A hadsereg a moziban.** Másfél hónappal ezelőtt már jelentettük a Militarische Rundschau híradása alapján, hogy a hadsereg népszerűsítése végett a hadügyminisztérium mozifelvételeket készíttetett a csapatok gyakorlatáról, lovásjátékokról, menetelésekről, mozgalmak, látványos felvonulásokról. Tegnap már az egyik nagyváradai moziban megjelentek a vásznokon ezek a képek s bemutatták a katonatiszteknek. A rendkívül érdekes premiéren részt vettek a hadapródok is. A bemutató az Apolló moziban volt s rendkívüli hatást ért el. Mint lokális érdekességet jegyezzük föl, hogy a képeken két váradai tiszt is szerepel. Bárány Péter és Bőszörményi Árpád huszárfőhadnagyok bravuros ugrásokat mutatnak be. A felvételeket Faragó szászados készítette a váradai gyakorlóterén. A filmet a katonai bemutató után visszavitték Budapestre s csak később fogják eljátszatni polgári közönség előtt, mely kíváncsian várja.

* **Egy kanonok halála.** Lolloh József lazarista atya, mint részvétellel értesülünk, 89 éves korában Budapesten meghalt. Lolloh József az esztergomi székesfőkapitánynak volt a tagja, ezelőtt öt évvel azonban lemondott a kanonoki stallumról és lazaristának ment, népmissiókat teljesített, s ahol csak megfordult, szerte az országban ismertté tette a nevét, mindenütt hálával és szeretettel gondoltak az elhunyt buzgó szerzetesre, aki most szép, áldásos hosszú élet után visszaadta lelkét Teremtőjének.

* **Vérhas járvány Almaszegen.** Tegnap jelentés érkezett az alispánhoz, melyben a járási főszolgabíró tudatja, hogy Almaszegen 4 esetben vérhas lépett fel. A vizsgálat során megállapították, hogy a meg-

betegedéseket a rozs kenyér okozta. Az elfogyasztott kenyér ugyanis ugynevezett anyarozsszal volt fertőzve és az mérgezte meg az embereket.

* Az iparosok újabb sérelme.

Nagyvárad város törvényhatósága tudvalevőleg elhatározta, hogy a behozatali vámokról és a helypénzekről szóló szabályrendeletet módosítja s ezután a helybeli iparosoknak is kell a piacon a heti vásárok alkalmával helypénzt fizetni. Ezen határozattal érzékenyen sújtja a város különben is szegény iparosait, akik ösödiktől fogva nem fizettek helypénzt a nagyváradia piacon. A közgyűlés határozatát Cser János ipartestületi alelnök megfélebbelte, azonban a miniszter nem vette figyelembe az iparosok jogos panaszát és a közgyűlés határozatát jóváhagyta.

* Színész-városatya.

Rendkívül érdekes kombinációról értesültünk a városatyajelölésekkel kapcsolatban. Pásztor Ede indítványára a függetlenségi párt jelölni fogja a választások alkalmával az olasz kerületben Tóth Eleket, a Szigligeti-színház kitűnő tagját. A jelölést igen szimpatikusan fogadták eddig s biztosra vehető, hogy Tóth Elek bejut a város parlamentjébe. A jelölés országos érdekességre tarthat számot, mert ha valóban megválasztják Tóth Eleket, ő lesz az első színész-városatya.

* Makacs öngyilkos-jelölt.

I. Szivós Mihály hetes vasárnap délután afeletti bánatában, hogy a gazdája lopással gyanúsította, háromszor egymásután magára lőtt. Szerencsére a revolver olyan rossz állapotban volt már, hogy a golyók kismegjötték a csőből és Szivós sértetlen maradt. Az előhívott rendőr az illuminált állapotban levő Szivóst bekísérte a rendőrségre, ahol lecsukták. Az elkéseredett hetes itt sem tett le szándékáról, hanem egy rozsdás zsebkéssel 16 helyen összeszurkálta a karját, hogy üterét keresztül vágja. Itt is a szerencse mentette meg Szivóst. A gazdája mindenáron látni akarta a halálba kívánczó hetesét és lement egy rendőrrel a cellába. Akkor már sok vért vesztett Szivós, de a gyorsan előhívott dr Nemes Áron bekötözte a könnyű sebeket és beszállították a kórházba, ahol mély álomba merült. Ha felébred el sem fogja hinni, hogy ő mindenáron megakart halni.

* **Ujabb koleragyanus megbetegedés Érmihályfalván.** A bakteriológiai intézet még nem küldte le Novák Györgyre vonatkozó jelentését és így még nincs hatóságilag megállapítva, hogy tényleg koleráról van-e szó. A jelek azonban azt bizonyítják, hogy a szerencsétlen ember kolerás. Azóta állapota állandóan rosszabbodott. Tegnap Érmihályfalváról újabb gyanus megbetegedést jelentettek. A jelentés szerint Lakatos Pál községi gulyás betegedett meg. Az előjáróság nyomban intézkedett, hogy a járványkórházba szállítsák a beteget. Lakatos Pál nem bizonyos, hogy kolerás. Kihallgatása során azt adta elő, hogy édeskáposztával lakott jól és az rontotta el a gyomrát.

* **A vigadó mozgóban ma,** kedden elsőrendű filmujdonságok lesznek műsorban. Szenzációs a sláger „Az ártatlanság” varázsa 3 felvonásos modern dráma híres művészi alakításokkal. Kedves, finom darab ez, amelynek nagy sikere kétségtelen. Még négy kitűnő filmet ismer meg a közönség, kacagtató bohózat, természeti felvétel és egy remek életkép szerepel a változatos műsorban. Holnap kezdődik a világhírű Tanagra színház vendéjátéka.

* **A tangó Nagyváradon.** Antalffy Margitka, a kitűnő táncművész óriási áldozatok árán lehozta Nagyváradra a tangót, amely most valóságos lázba ejtette az egész fővárost. A kitűnő balletmesternő nov. 3-án kezd meg az ideai táncművészeti kurzust, amely három hónapra fog terjedni. Lesz gyermekdiák kolon s külön a felnőtteknek. A beiratkozások már folynak a Teleky-utcai táncintézetben (3. szám I. em.) Minden vasárnap délután és este nagy boszton-gyakorló kolon. Külön balletanfolyam. A szezon szenzációs táncát: a tangót eddig egyedül az Antalffy-táncintézet jogosult Nagyváradon tanítani. A bájos táncból különórák alatt lehet csak leélni a nap bármely szakában.

* **Értesítés.** Tisztelettel hozom a nagyérdemű közönség becses tudomására, hogy a Nagyvárad város tulajdonát képező városi faiskolában eladásra kerülnek különféle gyümölcsfák a legjobb és legnemesebb fajokban, valamint diszfák és csejék jutányos áron. Bővebb felvilágosítást ad a városi kertészet vezetője:

Fehér Imre,
városi főkertész.

* **Tea-délután a Foto-kiállítás.** Kellemes délutánt szerzett vasárnap a Nagyvárad Fotóklub rendezésére a szép számban megjelent közönségnek. A kiállítás pompás helyiségekben felterített asztalok várták a látogatókat és mindenkinek egy csésze teával szolgáltak. Intim, meleg hangulat uralkodott a termekben. Volt tombola is, amelyen művészies fényképeket sorsoltak ki. Az ambó, ternó, kvaternó kvinternó és a tombola nyertesek rögtön megkapták az izlésesen keretezett képet.

x **Husfüstölő 700 koronát jövedelmez,** gey udvari lakással olcsón kiadó, Keskeny-utca 8.

x **Este van, este van,** kiki nyugatomban. Kicsiny kis fiacskám alszik a karomban, bizonyosan álmodik kocsiról, lórról és egyéb játékról, hozok is én néki a Párisi Bazárból.

x **Ossi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órában kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

x **Farkas-féle parkett-pasta** tükör fényessé varázsolja parkettjeit! Kilója 2:40 kor. fél kilós próbadoz 1:20 kor. Kapható: Farkas István Apolló Drogeriájában Nagyvárad. Rákóczi-ut (Fő-utca) 7. B. Fröhlich hentes üzlet mellett.

* **Rimanóczy-étterem,** helybeli és vidéki intelligens családok találkozó helye. Estélyek, társas vacsorák és összejövetelek részére külön termek. *Kitűnő italok, izletes magyar konyha. Abonensek elfogadhatnak.* Szíves pártfogást kér a bérlő.

x **Borsajtók** és szőlőzúzó, bornyomozások és puttonok nagy választékban a legelőnyösebb árakban kaphatók: **Andrényi Károly és Fiai cégnél Nagyváradon.**

x **FELHÍVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szíves figyelmét a most megnyitott **Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Mérsékelt árak. Nagy Sándor-u. 17.

FIGYELEM! Óriási választékot iskola szerekben csak **Klein Vilmos és Társa** cégnél találhatunk n. m. író és rajzszerek, iskolatáska 36 fillértől, könyvszíjak 30 fillértől, továbbá fiú és leány intézeti-fehérműk, iskolai lüster és cloth kőnyek, gyermek esernyők, fiú sapkák 30 fillértől, gyermekharisnyák 20 fillértől. Téli alsóruhák, iskola munkák és mindennemű kézimunka anyagok. Csődből vásárolt 1500 drb divatos parket blousche 2:50 fillértől. 3000 elsőrendű férfi ing 2 koronától, galérók 20 fillértől, 30000 méter arcfátyol 20 fillértől és minden e szakmába tartozó cikke olcsón csak a fenti cégnél szerezhetünk be, Rákóczi-ut 18.

* **Ingtalan eladás.** Nagyteleky-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtekinthetők Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Ramingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal.

Telefon 1076.

Telefon 1076.

x **Iskola idényre** torna cipők 2 koronától kezdve. Gyermekek cipők 20-25 számig 2 korona, 26-28 számig 4 korona, 29-34 számig 5 korona. Fiu boksz cipő 35-39 számig 7 korona, női chevrou vagy boksz cipő 7 korona, férfi chevrou vagy boksz cipő 8 korona. Finom női parti félcipők 5 korona, divatos férfi kalapok 3 koronától kezdve **Feketénel,** Szent-János-utca, Kispipa mellett.

x **Meghódította a hölgyeket** MLE JULIETTE elsőrendű mellfűző különlegességeivel Színház-utca 4. Adorján palota (Emke mellett.) Telefon szám 827.

x **Zombor Sándor** sebész-orvosi műszer, kötszer és testgyógyesítő gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villany erőre berendezett műhelyében készít mindenféle fémcsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos-árban, levelekre válasz.

x **Az erdélyi kereskedelmi és autobilforgalmi r. t.** helybeli fiókja autobilokban, pneumatikokban, valamint az összes autobil-felszerelési és szükségleti cikkeket **Szilágyi Dezső-utca 6. szám** alatti (telefon 18-21.) telepén nagy raktárt tart. A cégnek modernül berendezett garages **Körház-utca 6. szám** alatt (telefon 13-52.) van, hol egy a helyi, mint az átutazó autobilok a legideálisabb garaget találják és egyúttal szükségleteiket is a legelőnyösebben szerezhetik be.

x **Tekintettel a rossz pénzüszonyokra** leszállítottam az árakat. 3 pár női harisnya 1 kor. 3 pár fegyházban kötött férfi harisnya 78 fill. 1 pár patent gyermek harisnya 26 fill. 6 darab fin. vászon kendő 80 fill. 1 m. sweitzi himzés 24 fillértől. 1 m. eszike 2 fillértől. 1 pár nyári keztyű 30 fillértől kapható **Ungerleider Salamonnál** Szent János-utca 4. sz. alatt.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad Rákóczi-ut 20. (Lévai M.-féle házban.) Javítások gyorsan és pontosan készütnék. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecselt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sűrítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev-lap hívásra azonnal megjelenek.

x **Értesítés.** Tisztelettel értesítjük a n. b. rendelőinket, hogy Hatvány és Szentmiklóssy szücsök beltagja, Hatvány hosszabb külföldi tanulmányutról haza érkezett. Szíves pártfogást kérünk Hatvány és Szentmiklóssy szücsök, Nagy Sándor-utca 1.

x **Érdekében áll**, hogy megrendeléseivel felkeresse *Biró László és Tsa* őr-női- és papi szabókat. Meglepő olcsó árak modern szabás, elsőrendű munka *Sal Ferenc* utca 17. Telefon 832 sz.

x **Két jogász sétál a városban**, szemben találják magokat egy régi ismerősükkel *Pista* barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki *Nagy Sándor* férfi divatruha kereskedésében a *Zöldfa-utcán*, passagé-kapu mellett.

x **Ujhelyi Róza** nőikalap üzletét *Rimanóczy-utca* (Kolozsváry házba) *Royal* kávéházzal szembe helyezte át, hol eredeti párisi modellekből állandó választék áll a hölgyközönség rendelkezésére, mit olcsóbb boltbér mellett rendkívül jutányosan árusít.

x **Szöllős-utca 12. sz. házban** több egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a *Polgári Takarékpénztár* részvénytársaságnál *Kossuth-u. 6.*

x **Szabadkai női tambura zenekar a Korona kávéházban.** Ma és minden este a *Korona* kávéházban hangversenyez az országos hírnévnek örvendő szabadkai női tambura zenekar *Kurina* Mátyás karmester vezetése alatt egy elsőrangú erőkből összeállított tambura és énekkar, naponta változatos műsorral, a társulat magán és ének számokkal működik közre, a társulat tagjai., *Szalmári Lilike, Balogh Mariska, Péchi Margit, Szűcs Annuska* és *Vég Micike* énekesnők. Kezdeté este 8 órakor, szabad bemenet. Szíves pártfogást kér *Kurina* Mátyás karmester.

x **Vörösbort!** Nyáron a legkellemesebb ital! Literje 96 fillér. — Csodaszép mézédés *csemegeszőllő*; kitűnő peccsenye és *pezsgőborok*; *kőbányai* maláta és szalon sörök, *MERTZ NANDOR* csemegeüzletében, *Körös-utca*. Telefon: 448. sz.

Legszebb és legolcsóbb zománctáblák

Diósy Sománál

Telefon 839. Telefon 839.

Valódi PERZSA szőnyegek

és legfinomabb kivitelű **CSIL-LÁROK** óriási választékban a Budapesti főüzletünkben megérkeztek. Meglepő **OLCSÓ ÁRAK** míg a készlet tart. Megtekinthető **vételkényszer nélkül**

vétel STERNBERG és eladás régiség, ékszer és műkereskedés **Szt. László-tér, Kishidfő.**

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba mint aranyba fogialva szájpadiás nélkül, továbbá arany koronákat, csupfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső, **viaszgázott fogtechnikus.**

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

x **A városligeti kútháznál**, közvetlen az alagút mellett egy modern, télen is lakható három szobás szőlő-lakás a hozzártatózó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó, vagy előnyös feltételek mellett a ház örök áron eladó. — *Cím a kiadóhivatalban.*

Egy jó házból való fiatalulóul

felvétetik fizetéssel

Tátray Gusztáv

kézimunka üzletében

Rákóczi-ut 4.

SZINHÁZ

Heti műsor.

Kedd: *Samuka.*
Szerda: *Samuka.*
Csütörtök: *Bent az erdőn.* (Szinmű. Eredeti bemutató.)
Péntek: *Bent az erdőn.*
Szombat: *Bent az erdőn.*
Vasárnap délután: *Aranyeső*; este: *Támlásszék 10.* (Énekes bohózat. Eredeti bemutató.)

Samuka.

Nincs kánikula, sőt most kezdünk fűteni, nem vagyunk a nyári szinkörben, sőt most kívánczunk oda legkevésbé, mégis olyan bohózatot mutattak be tegnap a színházban, a mely csak a nyári szinkörbe, kánikulai előadásnak illett volna be. Négy felvonásos, vagy helyesebben és őszintébben szólva: négyemeletes csacsiság az egész *Samuka*. Az első felvonásban elvész a kis *Samuka*, de kerül neki három kereszt-papa. A második felvonásban keresik *Samukát* egy kaszárnyában, a harmadik felvonásban egy kokottnál, míg a negyedik felvonásban kiderül, hogy *Samuka* nem is vészett el igazán s a három kereszt-papa elvonul. A gyengélkedő ötlet csak arra való, hogy a második és a harmadik felvonásban ismert bohózatok kopott ötletei újra felelevenítsenek.

Nyári szinköri komédiának megjárna. A színház színvonalát azonban mégis csak valamivel magasabbra kellene taksálni, akár mennyire meg-megneveztette a közönséget egyik másik paprikajancsiáda.

Az előadás sokat tett abban az irányban, hogy a közönség nem hagyta faképnél *Samukát* mind a három kereszt-papájával együtt. Jobb ügyhöz méltó buzgalmat fejtettek ki kivált *Tompa, Szentgyörgyi Márta, Kerényi Irén, Leövey és Sik,* nemkülönben *Gróf, Radocz, H. Körösi Juci, T. Pogány Janka, Szalmáné és Woppera.* De a se füle, se farka bohózatból ők sem csinálhattak irodalmi remeket.

Bent az erdőn. Csütörtökön este *Garvay Andor*, a modern. fiatal írók egyik legtehetségesebbjének szinműve: a *Bent az erdőn* kerül bemutatásra. Eltekintve attól,

hogy *Garvay Andor* neve már magában véve nagy garancia, a *Bent az erdőn* oly szin-padi alkotás, amely irodalmi értékével is méltó a közönség legmelegebb érdeklődésére.

IRODALOM

Az Élet c. szépirodalmi képes hetilap október 11-iki számában *Török Gyula* folytatja *A zöldköves gyűrű* c. regényét, elbeszéléseket irtak *Pásztor József* és *Czenk,* verseket *Horváth Ákos* és *P. Pál Ödön.* Ezenkívül *Turi Béla* cikket irt *Prohászka* irányzatáról, *Fülep Lajos* a *montecassinoi* művészetéről, *Halasi Andor* szini kritikája és aktualitások egészítik ki az *Élet* legfrissebb számát. Szerkeszti dr *Pethő Sándor.* Előfizetési ára 10 korona, a *Tiszántul* előfizetői részére 8 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal *Budapest, VII., Damjanich-utca 50.* szám.

Az Egyházi Közlöny e heti számába dr *Dolencz József* irt vezércikket az iparostanonc-internátusokról. Az „*Egyetemes Egyház*,” című rovat az elmúlt hét egyházi politikai eseményeit ismerteti. Nagyobb cikket irtak még *Páska István* és dr *Tóth Tihamér.* A „*Tudományos Szemle*” című rovat igen érdekes biblikus és statisztikai apróságokat hoz. „*Széljegyzetek*” címmel a hét néhány eseményéről közöl szellemes karcolatot. Szerkesztőség és kiadóhivatal: *VIII., Esterházy-u. 19. szám.* Előfizetési ára 12 korona.

SPORT

Két bajnoki meccs egy napon.

NAC—NSC = 10: 0. DKASE—NSE = 2: 1.

Az első meccs a *NAC—NSC* verseny úgy végződött, a hogy következtetni lehetett, a *NAC* holt bizonyos győzelmével. A kapujához szorított csapat kizárólag csak védekezett. A 11. hátvéd úgy elállta a labdatutját, hogy a *NAC* csak ügyes taktikával tudta a goalokat, számszerint 10-et bediktálni. Igen ügyes volt az *NSC*-ba a kapus. A *NAC*-ba *Döme* és *Bráhm* helyén tartalék játszott.

Az *NSE—DKASE* mérkőzés, mely nagyon érdekesnek ígérkezett, egy kissé illúzió rontó volt. Az *NSE* újjá szervezett csapatától azt várta mindenki, hogy elsőrangú szerepet fog vinni a mérkőzéseken s a bajnoki listában a helyezést is biztosítja *Nagyváradnak.* Azt pláne biztosra lehetett venni, hogy végre idehaza revanche-ot vesz a *DKASE* felett. Az *NSE* meccsei felett azonban balvégzet lebeg. Heves küzdelem után újra kicsikarták kezéből a győzelmet.

Az *NSE* vasárnap másodszor verette meg magát idegen csapatától, holott ha teljes csapatával jelent volna meg, mind a két mérkőzést megnyerhette. Ugy látszik, hogy az *NSE* csak a *NAC* ellen tud felkészülve kiállani.

TÁVIRÁTOK

A kievi vérvád.

Budapest, okt. 13.

A mai tárgyalás leglényegesebb pontja Saboszkoy nevű ember visszavont vallomása volt. Ez azt állította a vizsgálóbíró előtt, hogy látott egy fekete embert, amikor a játszó gyerekek közé ugrott és kiragadta Luzinszkyt. Ezt a vallomását visszavonta.

Péter király Bécsben.

Grác, okt. 13.

Mint a Grazer Tagespost belgrádi levelezője diplomáciai körökből értesül, Péter király legközelebb látogatást tesz a bécsi udvarnál. Ez elhatározás csak abban az esetben változik meg, ha az albán események úgy alakulnának, hogy Szerbia ismét ellentétbe jönné a monarchiával.

A folyóba zuhant egy vonat.

Pétervár, okt. 13.

Az Amur vasutnak egy szolgálati vonata a folyóba zuhant. A lokomotívvezető, a fűtő és több vasuti alkalmazott meghalt, nagyon sokan megsebesültek.

Öngyilkos önkéntes.

Debrecen, okt. 13.

Ma délután a Nagyerdő határában báró Prantenberg Imre huszár-önkéntes anyagiak miatt mellbe lőtte magát.

Fagy Sárosmegyében.

Eperjes, okt. 13.

Eperjesen és egész Sárosmegyéén vasárnap virradóra fagy állott be. — Mátészalkáról jelentik: A múlt éjjel a víz befagyott.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Októberi buza	— — —	10.64
Buza 1914. áprilisra	— — —	11.40
Októberi rozs	— — —	8.16
Áprilisi rozs (1914)	— — —	8.89
Októberi zab	— — —	7.56
Áprilisi zab (1914)	— — —	7.75
Tengeri 1914 májusra	— — —	6.46

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	824.—
Osztrák hitelrészvény	—	627.—
4%-os koronajáradék	—	80.95
Osztr. magy. államv.	—	696.—
Jelzálogbank	— — —	425.25
Leszámitoló és pénzváltó	—	512.—
Hazai bank	— — —	285.—
Magyar bank	— — —	561.75
Keresk. bank	— — —	3720.—
Rimamurányi	— — —	683.—
Salgótarjáni kőszén	— — —	756.50
M. Ált. Kőszénbánya	—	1040.—

Közuti vasut	— — — —	640.50
Városi villamos	— — — —	360.50
Adria	— — — —	573.—
Atlantika	— — — —	—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Szőlőbirtokos urak figyelmébe!

Mielőtt

borsajtó

szükségeit beszerznék ne mulasszák el dusan felszerelt raktárunkat megtekinteni, a hol saját gyártmányu

vas álványos borsajtóink

többféle kivitelben előnyös árak mellett szerezhetők be.

Ruff Testvérek

lakatos és gazdasági gép műhelye.

Lukács György-u. 26.

Sürgős figyelmeztetés!

Ha illatszer, pipereszappan, kozmetical, arc- és kézpolási, háztartási, hajpolási és általában mindenféle a kozmeticalba vágó cikkeit a legjobból a legjobbakat olesóbban a legolesóbbnál akarja beszerezni, úgy kérje a harmadik kiadásban most megjelent «illatszer és háztartási értesítőnk» melyet ingyen és bérmentve küld: «HEZ» illatszer és háztartási cikkek szaküzlete nagyban és kicsinyben B.-pest, VIII., Kőfaragó-u. 7. sz.

LÉVAI MÁRTON

r.-t.

sírkőraktára és
kőfaragó telepe
Nagyvárad
Rákóczi-u. 20.

Zálogkölcsonöket

arany és ezüstneműekre, ékszerekre kulánsan folyósít a

„Biharmegyei Takarékpénztár
Zálogintézete“

Kosuth Lajos-utca 3. szám.

Pénztári órák:

délelőtt 8—12. délután 2—5.

Telefon 148. sz. Telefon 148. sz.

De valami remek,
jaj de nagyszerű,

Párisi Tanagra színház

a világ nyolcadik csodája teljes
művészársulatával csak ne-
hány napig tartó vendégjátékait

a Vigadó
mozgósínházban

szerdán, október
hó 15-én kezdi meg.

Naponta 3 előadás
d. u. 5, este 7 és 9-kor.

Helyárak: Zsöllye 2, Tám-
lásszék 1.50, Zártszék 1 korona.

Ha nincs megelegetve szabójával, mert drága vagy rosszul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalni és gyászruhák **24 óra alatt**. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyváradfióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt:

Szabadalmazott géppel gyártott karmantus portlandcement csöveket az összes szabványos méreteken és az ahhoz való idomdarabokat, csömöszöket és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, műkö- és cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal:

Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szakzerű építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

"FIYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Hirdetmény.

A „Mezőgyáni Kisbirtokosok és Földmívelők Földbérlo Szövetkeze” 1913. évi október 12-én tartott közgyűlése a szövetkezet felszámolását határozta el. Ennélfogva felhívjuk a szövetkezet hitelezőit, hogy a szövetkezet ellenében fennálló követeléseiket jelen hirdetménynek harmadszori megjelenésétől számított 6 hó alatt a keresk. törvény 249. §-a értelmében érvényesíteni el ne mulasszák.

Mezőgyán, 1913. évi október 13.

A felszámoló-bizottság.

A jó bornak

nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitűnő saját termésű borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árak. **Abonensek naponta felvételnek.**

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesítem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy **papi és civil ruha tökéletességét** át tanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hívásra személyesen kiutazom.

Alkalmra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi- és polgári szabó.

Szent János-utca 82. (Saját ház.)

ALAPITTOTT 1898-BAN.

Kálvaria-utcán egy üres telek eladó.

Merza Kálmán

szijgyártó, nyerges és bőrdőzs mester

Nagyvárad, Szent János-utca 48. sz.

Raktáron tartok minden e szakmába vágó cikkeket, ugymint: **disz- és igás-szerszámot**, nyerges és versenystorokat. Kívánatra megrendelés után is készítek a leggyorsabbtól a legdiszesebb kivitelig, **feltűnő szolid árak mellett.**

Fontos értesítés!

Tisztelettel értesítjük a nb. közönséget, hogy illatszer és háztartási üzletünket a folytonos emelkedő forgalom akadálytalan lebonyolítása céljából, kénytelenek voltunk tetemesen

megnagyobbítva áthelyezni: Budapest, VIII., Kőfaragó-utca 7. szám alá,

ahol ezentul mindennemű szakmánkba vágó igényeket továbbra is a legkifogástalanabbul elgithetünk ki.

Figyelem! Tekintve, hogy reményünket, igen tisztelt vevőközségünk b. pártfogásával minden tekintetben valóra váltotta, amit mi viszont méltóképen honorálni akarunk, elhatároztuk, hogy ezentul minden hónapban egy **ingyen bevásárlási napot rendezünk.**

Minthogy ezen ingyen nap feltételeit itt részletezni, helyszüke miatt, nem lehet. Kegyeskedjék erre vonatkozó részletes körlevelünket kérni, melyet a most megjelent 24 oldalas illatszer és háztartási értesítőnkkel együtt kívánatra bárhová, ingyen és bérmentve megküldtünk. Címünk:

Parfumerie „Hez” illatszertár és háztartási cikkek szaküzlete, Budapest, VIII., Kőfaragó-utca 7. szám.

Tüzijáték kiállítás

Özv. Kádár János-né

elsőrangú fűszer- és csemege kereskedésében.

a legelsőbban a különlegességek előnyös bevásárlási forrása.

Kugler H. Gerbaud főraktára.

Telefon 85. sz.

Telefon 85. sz.

A legszórakoztatóbb

hangszereket szállítja

Wagner „Hangszer-Király”

Budapest, József-körút 15. (Telefon.)

A milánói, párisi és londoni kiállításon az első

díjjal kitüntetve.

Hegedű, 16 drb. felszereléssel 12 korona.

Jogásztárogató, billentyűkkel 16 korona.

Kétsoros hangverseny harmonika 25 korona.

Beszélőgép, hatalmas hangú 40 korona.

Csodaráztrombita, erős, 6 korona.

Varázsfuvola, ajándékkal 4 korona.

Javítási szakmühelyek!

Fényképes árjegyzék ingyen! Óvás! Ügyeljünk

a „Wagner” névre és a 15. házszámra.

10.000 pár harisnya kerül eladásra!

alábbi olcsó árak mellett.

3 pár kötött zokni 78 fill., 3 pár csikos zokni 1

kor., 3 pár női harisnya 1 kor., 3 pár gyerek

zokni finom 1 kor., 3 pár gyerek patent harisnya

1 kor. Flor és selyem harisnyák igen olcsón.

Férfi ingek jó minőségben 1-94 kor., női

ingek 1-94 kor. Zsebkendők drb. 6 fillértől.

Nyakkendők, ridikülők 30 fillértől.

Klein Sándor és Társa

Rákóczi-ut 14.

Legolcsóbb bevásárlási források:

<p>Alapított 1893. Freund Benjámín Alapított 1893. műrás, ékszerész és látszerész Nagyvárad, Rákóci-ut. Széchenyi-szálloda épület. RITKA ALKALOM. Üzletem átalakítása miatt a teljes raktáramat kiárusítom eddig nem létező leszállított árban, arany-, ezüst-, nikkel órákat, aranyláncokat, gyűmölcsöket, fül-függőket és más ékszereműket, kina-ezüst tárgyak, ingaórák, látszereknél 50% engedmény.</p>	<p>Táray Sándor telefon 558. telefon 558. NAGYVÁRAD Körözs-utca 11. sz. Épület és műlakatos vízvezeték és vasszerkezeti munkák.</p>	<p>ÉGI LANT ker. katolikus imádságos és énekes könyv, diszes vászonkötésben 1 K 30 fillérért kapható a Szt. László-nyomda részvénytársaságnál.</p>	<p>Deutsch Simon bútor-asztalos Ór-u. 6. Elvállal olesó árban háló-szoba-, ebédlő- és szalon berendezéseket, ugyszintén előszoba és konyha berendezést. Hívásra megje lenek.</p>
<p>Oláh Sándor épület- és műlakatos Beöthy Ödön-u. 43. Elvállal minden e szakmába vágó új munkákat és javításokat jutányos árban. Takarék tűzhelyek állandóan ratáron. Költségvetést kívánatra küldök.</p>	<p>Jenny Jerő órák, ékszerész és látszerész. Ajánlja dúsan felszerelt óra és ékszer nagy raktárát jutányos árban. Szent János-u. 39. sz. Óra és ékszer javításokat pontosan eszközölk. Tanuló felvétetik.</p>	<p>Petry Árpád órák- és műszerész Nagyvárad, Rákóci-ut 9. Tarsoly és Risztó mellett, a Rimanóczy-palotával szemben. Mindennemű műszerész munkák szakszerű javítása elfogadtatik.</p>	<p>UJ keztyűs és sérvkötő készítő!! Keztyűk mérték után gyorsan es legjutányosabb árban készítettnek. Bál i keztyűk 70 cm. hosszú, csak 6 korona. Tisztítások és javítások azonnal eszközöltetnek Ruganyos sérvkötők 4 korona. HORVÁTH R. Nagyvárad, Szt János-utca</p>

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható drogériákban gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

Kölniviz-szappant, kölnivizet és pudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánzott **JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz.** Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzott kölnivizet, kölniviz-poudert és **kölniviz-szappant**, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az ön lakhelyen, mert a világhírű cég magyarországi képviselője:

Holczer Emil Zoltán, Budapest, VIII. ker., Szigetvári-u. 16. szám

egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli hol szerezhető be az **eredeti minőség.**

Kapható Nagy-Váradon: Farkas István és Darvas István drogeriájában.

Eredeti

Meteor kályhák,

kályhatálcák és ellenzők,

fa- és széntarték,

valódi porosz fűtőszén

házhöz szállítva 50 K° zsákokban

kimérve 100 K° 5 korona.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut.